

**Tecnologies per a l'aprenentatge i el coneixement
(TAC)**

Codi: 101656

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500260 Educació Social	OT	3	2
2500260 Educació Social	OT	4	0
2500261 Pedagogia	OT	4	0
2500797 Educació Infantil	OT	4	0
2500798 Educació Primària	OT	4	0

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: María Alejandra Bosco Paniagua

Correu electrònic: Alejandra.Bosco@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: No

Grup íntegre en espanyol: Sí

Prerequisits

Cap requeriment específic.

Objectius

Finalitats generals:

- Oferir un entorn d'aprenentatge que fomenti la participació i la presa de decisions per part de l'alumnat.
- Promoure una utilització dels recursos tecnològics en situacions d'ensenyament i aprenentatge, fundada en decisions educatives.
- Permetre que els estudiants es familiaritzin amb la complexitat dels processos de planificació, desenvolupament, utilització i avaluació dels recursos tecnològics als diferents moments de les accions educatives i formatives.
- Desenvolupar el criteri professional dels estudiants per facilitar la presa de decisions sobre l'ús, disseny i avaluació de mitjans digitals en diferents contextos d'ensenyament i aprenentatge.

Finalitats específiques:

- Reflexionar al voltant dels conceptes de tecnologia educativa i tecnologies de la informació i la comunicació al servei de l'aprenentatge i el coneixement i el seu impacte social i educatiu.
- Oferir una visió àmplia de les possibilitats d'utilització de les TIC en el context de l'educació formal, no formal i en el treball.
- Analitzar, avaluar i eventualment dissenyar recursos tecnològics per a l'educació.
- Desenvolupar projectes que integrin l'ús de les TIC en diferents contextos educatius.

Competències

Educació Social

- Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
- Utilitzar les tecnologies de la informació i comunicació per aprendre, comunicar-se i col·laborar en contextos educatius.

Pedagogia

- Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
- Incorporar les tecnologies de la informació i la comunicació per aprendre, comunicar-se i col·laborar en contextos educatius i formatius.

Educació Infantil

- Conèixer experiències internacionals i exemples de pràctiques innovadores en Educació Infantil.
- Incorporar les tecnologies de la informació i la comunicació per aprendre, comunicar-se i compartir en contextos educatius i formatius.

Educació Primària

- Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
- Incorporar les tecnologies de la informació i la comunicació per aprendre, per comunicar-se i col·laborar en els contextos educatius i formatius.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar i incorporar de forma crítica les qüestions més rellevants de la societat actual que afecten a l'educació: impacte social i educatiu dels llenguatges audiovisuals i de les pantalles.
2. Conèixer i aplicar experiències innovadores eficaces i eficients, per facilitar els processos d'aprenentatge i la construcció de coneixements dels alumnes
3. Conèixer i aplicar experiències innovadores eficaces i eficients, per facilitar els processos d'aprenentatge i la construcció de coneixements dels alumnes.
4. Demostrar un coneixement de l'evolució de les implicacions educatives de les tecnologies de la informació i la comunicació per conèixer-les i aplicar-les a l'aula.

Continguts

1. Les Tecnologies de la Informació i la Comunicació com a mitjans d'ensenyament i aprenentatge. Diferents accepcions segons visions de la Tecnologia Educativa. Visió tecnològica i visió crítica. La competència digital de docents i discents. Aprenentatge i construcció del coneixement amb les TIC. Implicacions per l'innovació educativa.

2. Anàlisi d'experiències innovadores. Polítiques, experiències i projectes educatius sobre el llibre de text digital, Internet, la programació en línia, la fabricació digital i l'e-learning entre d'altres.

2.1 Disseny, desenvolupament i avaluació de propostes educatives que integrin a les TIC com a mitjans d'ensenyament i aprenentatge. Anàlisi, evaluació i creació de recursos digitals.

2.2. Nous reptes i oportunitats per a la millora de l'educació, nous rols de docents i discents, la família i l'entorn social. Aportacions de les TIC. Polítiques i projectes que promoguin la millora i el canvi educatiu mitjançant la integració de les TIC.

Metodologia

Els activitats previstes pel tractament dels continguts comprenen classes expositives, seminaris, laboratoris i tutories així com a activitats considerades com a treball autònom (lectures i pràctiques).

En termes generals la secüència prevista pel tractament dels temes és la següent:

- 1) Exposició del professorat dels principals conceptes i aspectes crítics del tema en qüestió (classe expositiva)
- 2) Provisió de recursos, tant els presentats en la classe com a d'altres: vídeo sobre el tema, article recomanat,

experiències relatades, software a utilitzar, etc. (seminaris i/o laboratoris)

3) Lectura individual per part de l'estudiant (treball autònom)

4) Pràctica orientada en grup. Activitat dirigida presencial amb orientació en classe (seminaris i laboratoris) i eventualment fora d'ella en tutories (activitat supervisada). En alguns casos se suggereix la seva presentació pública en els seminaris i/o laboratoris.

5) Pràctica auto-reflexiva individual sobre tot el treball realitzat per cada tema (treball autònom).

Aquesta assignatura recomana una assistència a classe del 75% com a mínim.

La metodologia docent i l'avaluació proposades poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals	5	0,2	1, 3, 4
Laboratoris	20	0,8	1, 3, 4
Seminaris	20	0,8	1, 3, 4
Tipus: Supervisades			
Tutories, Seguiment i Avaluació	30	1,2	1, 3, 4
Tipus: Autònomes			
Preparació del projecte d' innovació	25	1	
Preparació examen	25	1	1, 3, 4
Treball en la carpeta d'aprenentatge (recull de pràctiques i treballs)	25	1	1, 3, 4

Avaluació

L'avaluació consta de tres activitats:

1. Activitat 1: Treball d'avaluació formativa consistent en l'elaboració d'una carpeta d'aprenentatge digital individual, a desenvolupar-se durant el cursat de l'assignatura amb la finalitat d'orientar el procés d'aprenentatge. Requereix un treball continu des de el començament fins al final de l'assignatura. Hi haurà diferents tipus d'activitats a desenvolupar del tipus 1. Anàlisi d'un projecte educatiu que integri l'us de tecnologies digitals; 2.comparació entre diferents tipus de software educatiu, 3) produccions amb diferents tipus de software, etc. S'establecerà un mínim d'entre 3 i 5 activitats per la seva avaluació. Primer lliurament: 17/11. Lliurament definitiu: Una setmana abans de l'finalització de l'assignatura.

2. Activitat 2: Disseny i presentació pública d'un projecte (activitat grupal). Lliurament: 19/1.

Característiques: realització del disseny d'un projecte que integri en una proposta educativa, alguna aplicació informàtica desenvolupada durant l'assignatura. El projecte ha d'integrar els continguts fundamentals i pertinents treballats a l'assignatura, es presentarà mitjançant un recurs/document multimèdia en línia. La seva defensa pública inclourà una presentació digital.

3. Activitat 3: Exercici escrit (activitat individual)

Característiques: Exercici escrit d'integració de continguts. Data exercici escrit: 12/1. Recuperació: 26/1. En principi, tindran dret a la recuperació les persones que no aprovin amb cinc i hagin tret com a mínim un 3,5.

Les tres activitats d'avaluació s'han d'aprovar amb un cinc.

La metodologia docent i l'avaluació proposades poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Carpeta d'aprenentatge	40%	0	0	1, 2, 3, 4
Disseny d'un projecte	30%	0	0	1, 2, 3, 4
Exercici Escrit	30%	0	0	1, 2, 3, 4

Bibliografia

ADELL, J. (2007, abril) Escuelas 0.9. vs niños 2.0.: el desafío educativo de la generación digital. En actas del IV Congreso Regional "Competencias Básicas y Prácticas Educativas" Cantabria, 18, 19 y 20 de abril de 2007 [Disponible en línea] <http://www.aulablog.com/ninos-2.0-en-la-escuela-0.9> [Consulta 16/12/2008]

ALONSO, C.; BOSCO, A.; CORTI, F. y RIVERA, P. (2014): Prácticas de enseñanza mediadas por entornos 1 x1: Un estudio de casos en la educación obligatoria de Cataluña, Profesorado. Revista de currículum y formación del profesorado, Vol. 18, 3, pp. 99-118. [En línea]

ARANGO VÁZQUEZ, S.I. y VÁZQUEZ LOPERA, C.P. (2007) Las TIC como recurso de apoyo a las clases presenciales en la educación superior. En En CABELLO, R. y LEVIS, D. (2007) Medios informáticos en educación a principios del siglo XXI. Buenos Aires: Prometeo Libros. Pp.241-255.

APARICI, R. y SILVA M. (2012) Pedagogía de la interactividad, Comunicar, 38, XIX, 51-58. [En línea] [Consulta 15/7/2013]

AREA, M. (2009): Introducción a la Tecnología Educativa. Manual Electrónico. [En línea] < <http://webpages.ull.es/users/manarea/ebookte.pdf> > [Consulta 5-10-2009]

AREA, M. y ADELL, J. (2009) E-learning: enseñar y aprender en espacios virtuales. En DE PABLOS, J. (Coord.) Tecnología Educativa. La formación del profesorado en la era de Internet. Málaga: Ediciones Aljibe. Pp.391-424

AREA, M.; GROS, B. y GARCÍA-QUISMONDO, M. (2008) Alfabetizaciones y tecnologías de la información y la comunicación. Madrid: Editorial Síntesis.

AREA, M. y PESSOA, T. (2012) De lo sólido a lo líquido: las nuevas alfabetizaciones ante los cambios culturales de la web 2.0., Comunicar, 38, XIX, pp.13-20. [En línea] [Consulta 15/7/2013]

BARTOLOMÉ, A. (2009) Herramientas digitales en una web ampliada. En DE PABLOS, J. (Coord.) Tecnología Educativa. La formación del profesorado en la era de Internet. Málaga: Ediciones Aljibe. Pp.351-389.

BELMONTE, J. y GUILLAMÓN, S. (2008) Co-educar la mirada contra los estereotipos de género en TV, Comunicar, 31, XVI, pp. 115-120

BOSCO, A. (2007) Profesores y estudiantes haciéndose competentes con las TIC: una visión global.

- BOSCO, A. (2008) De la supuesta relación entre tecnología e innovación educativa, REIRE Revista d'Innovació i recerca en educació, nº 1, noviembre 2008, pp.11-22 [En línea] <<http://www.raco.cat/index.php/reire/article/view/121050/166925>> [Consulta 9/09/2009].
- BOSCO, A. (2008): Las tecnologías de la Información y la Comunicación en la formación del profesorado: lineamientos, actualidad y prospectiva, Razón y palabra, nº 63, [En línea] <<http://www.cem.itesm.mx/dacs/publicaciones/logos/n63/abosco.html>> [Consulta 9/09/2009]
- BOSCO, A. y RODRÍGUEZ, D. (2008) Docencia virtual y aprendizaje autónomo: algunas contribuciones al Espacio europeo de Educación Superior, Revista Iberoamericana de Educación a Distancia (RIED), Vol.11 (1), pp. 157-182. [En línea] <http://www.utpl.edu.ec/ried/index.php?option=com_content&task=view&id=468&Itemid=468> [Consulta 09/09/2009]
- BOSCO, A.; LARRAIN, V.; SANCHO, J. y HERNÁNDEZ, F. (2008) School +: un proyecto europeo para repensar la enseñanza secundaria, Revista de Educación, Vol. 347 septiembre-diciembre 2008, pp. 157-180. [En línea] <http://www.revistaeducacion.educacion.es/re347/re347_08.pdf> BOSCO [Consulta 9/09/2009].
- BOSCO, A. (2013) Las TIC y la educación escolar: tiempo y espacio como obstáculos o aliados de la mejora, Investigación en la escuela, 79, pp 43-53.
- CABELLO, R. y LEVIS, D. (2007) Medios informáticos en educación a principios del siglo XXI. Buenos Aires: Prometeo Libros. pp. 127-147.
- CASTAÑO, C.; MAIZ, I.; PALACIO, G. y DOMINGO VILLARROEL, J. (2008) Prácticas educativas en entornos web 2.0. Madrid: Editorial Síntesis.
- COBO ROMANÍ, C. y PARDO KUKLINSKI, H. (2009) Planeta web 2.0. Inteligencia colectiva o medios "fast food". E-book de acceso gratuito [En línea] <http://www.ecuaderno.com/2007/09/10/libro-planeta-web-20/> [Consulta 29-10-09]
- CONSELL DE L'AUDIOVISUAL DE CATALUNYA (2003) Libre Blanc: L'educació en l'entorn audiovisual. Quaderns del CAC, número extraordinari, novembre.
- DE PABLOS, J. (2009) Historia de la Tecnología Educativa. En DE PABLOS, J. (Coord.) Tecnología Educativa. La formación del profesorado en la era de Internet. Málaga: Ediciones Aljibe. pp. 95-115.
- DEL MORAL PÉREZ, E. y VILLALUSTRE MARTÍNEZ, L. (2009) Recorrido histórico e impronta de los precursores audiovisuales. Explotación didáctica. En DE PABLOS, J. (Coord.) Tecnología Educativa. La formación del profesorado en la era de Internet. Málaga: Ediciones Aljibe. pp. 305-326.
- DELFINO, M.; MANCA, S. y PERSICO, D. (2006) Apprendimento online: proposte metodologiche. Milán: Guerini Scientifica.
- DOMÍNGUEZ FIGAREDO, D. (2007) Modelos de aprendizaje en la web social. Comunicación y Pedagogía, nº 223. pp. 38-42.
- FERNÁNDEZ REIRIS, A. (2005) La importancia de ser llamado "libro de texto". Hegemonía y control del currículum en el aula. Madrid: Miño y Dávila Editores.
- FISHER, G. (2014) Beyond Hype and Underestimation: Identifying Research Challenges for the Future of MOOCs. Distance Education Journal (Commentary for a Special Issue "MOOCs: Emerging Research"), 35(2), pp. 149-158. [En línea]
- FRAU-MEIGS, D. (2007) Educación para los medios y las TIC en la era digital. En CABELLO, R. y LEVIS, D. (2007) Medios informáticos en educación a principios del siglo XXI. Buenos Aires: Prometeo Libros. Pp.107-125.
- FRAU-MEIGS, D. (2007) Educación para los medios y las TIC en la era digital. En CABELLO, R. y LEVIS, D. (2007) Medios informáticos en educación a principios del siglo XXI. Buenos Aires: Prometeo Libros. Pp.107-125.

- GALARZA, D. (2006) Las políticas de integración de las TIC en los sistemas educativos. En PALAMIDESSI, M. (Comp.) La escuela en la sociedad de redes. Buenos Aires: Fondo de Cultura Económica. pp. 33-49.
- GARCÍA VALCARCEL, A. y TEJEDOR TEJEDOR, J. (2009) Evaluación de medios didácticos y proyectos TIC. En DE PABLOS, J. (Coord.) Tecnología Educativa. La formación del profesorado en la era de Internet. Málaga: Ediciones Aljibe. Pp. 271-301.
- GARRIDO FERRADANES, F. (2007) Internet, software social y educación. Comunicación y Pedagogía, nº 223, pp.43-46.
- GARRISON, D. y ANDERSON, T (2005) El e-learning en el siglo XXI. Investigación y práctica. Barcelona: Octaedro.
- GEWERC BARUJEL, A. (2009) Políticas, prácticas e investigación en tecnología educativa. Barcelona: Ediciones Octaedro
- GEWERC, A., MONTERO, L. y LAMA, M. (2014) Colaboración y redes sociales en la enseñanza universitaria. Comunicar, 42, XXI, pp. 55-63. [[En línea](#)]
- GROS, B. (2007) El diseño de entornos de aprendizaje colaborativo en la enseñanza universitaria. En CABELLO, R. y LEVIS, D. (2007) Medios informáticos en educación a principios del siglo XXI. Buenos Aires: Prometeo Libros. Pp. 197-215.
- GROS, B. (Coord.) (2008) Videojuegos y aprendizaje. Barcelona: Editorial Graó.
- LANKSHEAR, C. y KNOBEL, M. (2008) Nuevos alfabetismos. Su práctica cotidiana y el aprendizaje en el aula. Madrid: Morata.
- LEVIS, D. (2007) enseñar y aprender con informática/Enseñar y aprender informática. Medios informáticos en la escuela argentina. En CABELLO, R. y LEVIS, D. (2007) Medios informáticos en educación a principios del siglo XXI. Buenos Aires: Prometeo Libros. Pp. 21-50.
- LÓPEZ HERNÁNDEZ, A. (2007) Libros de texto y profesionalidad docente, Revista de la Asociación de Inspectores de Educación de España, nº6 [[En línea](#)] [Consulta 11/6/2012]
- MARIN, V., NEGRE, F. y PÉREZ, A. (2014) Entornos y redes personales de aprendizaje (PLE-PLN) para el aprendizaje colaborativo, Comunicar, 42, XXI, 35-43. [[En línea](#)]
- MARQUÈS, P. (2007) La web 2.0. y sus aplicaciones didácticas. [[En línea](#)], <http://www.pangea.org/peremarques/web20.htm> [Consulta 29-10-09].
- MARTIN MONJE, E.; BÁRCENA, E. y READ, T. (2014) La interacción entre compañeros y el feedback lingüístico en los COMA de lenguas extranjeras. Profesorado. Revista de currículum y formación del profesorado. Vol 18, 1, pp. 167-183. [[En línea](#)]
- MOMINÓ, J.M.; SIGALÉS, C. y MENESES, J. (2008) L'escola a la societat xarxa. Internet a l'educació primària i secundària. Barcelona: Ariel.
- PARDO SALGADO, C. (2009) Las TIC: Una reflexión filosófica. Barcelona: Laertes Educación.
- RAYÓN, L. (2008, julio) Los edublogs como entornos de experiencia para una alfabetización multimodal. Reflexiones desde la investigación etnográfica en los entornos escolares. Ponencia XIII Congreso Internacional en Tecnologías para la Educación y el Conocimiento: la Web 2.0., 3,4 y 5 de julio de 2008.
- RUEDA ORTIZ, R. (2007) Para una pedagogía del hipertexto. Una teoría de la deconstrucción y la complejidad. Rubí (Barcelona): Anthropos.
- SANCHO, J.; ORNELLAS, A.; SÁNCHEZ, J.A.; ALONSO, C. Y BOSCO, A. (2008): La formación del profesorado en el uso educativo de las TIC: una aproximación desde la política educativa, Praxis Educativa, Revista de la Facultad de Ciencias Humanas de la Universidad Nacional de La Pampa, nº 12, pp. 10-22.

SANCHO, J. M. (2008) De TIC a TAC, el difícil tránsito de un vocal. Investigación en la escuela, 64, 19-30.